

A' RÓMAI CSÁZÁRSÁG AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEZVELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBEN. Pénteken 10. Februáriusban 1792.

Belső elegyes Tudósítatok.

Most is hűldagal az első — ottan-ottan kellemes napfény süt — már a' Bétsi Kertekben rügyvedzenek a' fák — mind ezek nem Fársáingi Környülállások. Kezdett is itten a' nyavallyásoknak számok nevedezni. — *Piskólról* pedig azt írják, hogy ritka Hellység ott körül belől, hol a' marha-dög ne uralkodnék — az utak minden felé csak nem járhatatlanak — a' hideg után szűrt bokrok sok helyeken káposzta lévé váltanak. — Azonban a' Fársáing tédig éré sárban sem botránkozván-meg mind ezekben, mind Bétsben, mind Budán egymást érik a' vig mulattságok. — Budán két nevezetes *Sedut* van az Ország Házában. két egymással által ellenben lévő Palotában. Az edgyikben *Frantz* és *Német* nóták vonatnak. Az

M

violsó.

utolsóban 10 veres ingbe gagyába öltözött Tzigányokból áll a' *Khorus*. 2 gordonos, 2 Tzimbalmos és 6 Hegedűsből, és a' nyakig sáros Fárságvigan foly.

Az Erdélyi Országos Deputátusoknak, kik közül már némelyek megérkeztek Bétsbe, ugyan ki vállasztott rofziz útjak vagyon.

Az eddig a' Bétsi Udvarnál mulatott Pruszszus Követ B. *Jáhoj* Ur a' maga Udvarától vizsza hivattatik, és minden órán egy más Követ általváltatik fel. — Felső Austriából az iratik, hogy az ott fekvő Sergeknek egy néhány Batalionnya mozdúl Külső Austria felé. Ide mondatik mozdulni a' Tsászar könnyű lovas Serge-is, és az a' hir, hogy ezen Sergeknek Vezére lenne Feldm. Gr. *Olivier Vallis*, és Gen. Máj. *Brentano* mint *Brigadéros* ugy fogna ezek mellett lenni. — A' Bétsben fekvő *Schakmin* Vasas Sergéről ugy értjük, hogy *Morvaha* menne a' Tsászar könnyű lovas Serge helyébe, és a' *Naszrau* Vasas Serge jöne Bétsbe.

Azon történetre, ha csak ugyan Sergek sognának Frantzia Ország ellen küldetni, Fő Vezérévé tétett ezen Sergeknek H. *Hohenlohé*, az Erdély Ország volt Kedves Komendérozója.

A' már ki-nevezett Sergekhez tartoznak még ezek-is: — A' Fő Hertzeg *Ferdinánd*' Regementjéből 2 Batalion, a' *Gyulaiéből* 1, *Devinséből* 1, *Jellachichéből* (melly ez előtt, néhai *Pálffy János* volt) 1, a' *Tóth Országiból* 1, a' *Horváth Hatronokból* is ugyan annyi. — Minden Batalion három hat fontos ágyukat, 's 14 *haubitzoekat* kap, és még felesleg való (*reserve*) 2 tizenkét fontos ágyui-is lesznek az elő-adott Seregnek. — Az elrendelt Batalionokhoz és Osztályokhoz, nagy fiettséggel hivattattak vizsza a' szabadsággal távolvóltak.

Generálisok: Gyalog Generálisok: F. M. L. *Stuart*, és GG. MM. *Dalton Edvart*, *Strasoldo*, *Schmakers*, *Lichtenberg*, *Fürstenberg*, *Draskótz*, *Weinck* Urak. — Lovas Generálisok pedig: GG. MM.

MM. Kollonits, Kavanogh, Auersberg, és Einsidl Urak.

Udvari V. Kantzellárius Gr. Csáky Josef Ur ő Excja a' múlt héten már Hivatalához tartozó hívséget hittel petsételte-meg. — Ujjanon lett Ref. M. Lányi Tanácsos Urnak a' Vallás és Tudományok dolga a' Referálája, M. Pogány Lajos Tanács Urnak pedig a' *publico politikák*.

A' Török Követ holnap 10 és 12 óra között jö-bé Bétsbe, mint hogy ma Péntek vagyon, és a' Mahumed Követőinek az az innepek, a' mi nekünk Vasárnap. Egy néhány szekerei már tegnap ide érkeztek.

Egy *Folimonov* nevű Ts. és Királyi Nemés ember a' Dunán való kereskedést ismét el-akarván kezdeni — *ezt olvassuk egy közönséges Levélből* — a' múlt Novemberben Pétervárad mellől le-indula a' Dunán *Galatz* felé. A' Belgrádi Basától nyert Paszszusából, valamint a' Vididini Basa által számára tétetett rendelésekből úgy láttzott, mintha ezen ő ujj próbája már most leg-jobb ki-menetellel fogna véghez menni. Dec. 3-dikán Silistriához ér-vén, parantsolatot véve az itt lévő Basa Kapitány-tól, hogy úttyát egy nyomot-is tovább ne folytas-sa, valameddig erre a' Nagy Vezértől engedelmet nem nyerne. Tudtára adatván ennek a' dolog Schiumlában, azonnal 20 Törökök rendeltetének, kik a' *Folimonov* 3 hajójin meg-jelenvén az ezeken tanátfató 120-ezer aranyokat érő Sarlokat a' Nagy Vezér számára el-akarák foglalni, ki-is az árat ezekaek, a' mint a' Törökök mondták maga akar-ná ki-fizetni. A' Sarlókon kívül tsak valami kevés bor vala a' hajókon.

Ezen dolog tudtára esett a' Bukerésiben lévő Tsász. Királyi Agensnek, ki-is már most a' dolgot Konflántzinápolyban fel-adván, meg-fogjuk látni mi léfzen belölle. A' hajók mellett pedig Török Strá-zsák hagyattanak,

A' Plébániák' ki- osztására nézve tartatni szokott *Concurfus* eránt e' következőket méltóztott ő Felsőge Jan. 21-dikén minden Német Tartományi székeinél parantsolni:

1.) A' Sz. Irás lévén minden Isteni tudományoknak talp-köve, ezen túl a' *Concurfusban* a' Bibliának kell azon fő tárgynak lenni, mellyből a' Plébániákat-kérőknek meg-fejtés végett, 's kivált az ujj Testamentomból kérdések fognak tétetelni.

2.) Azok a' Szerzetesek, kik némelly Klastromokhoz, avagy Fundátziókhoz tartozó Plébániákra rendeltetnek, nem tartoznak ugyan *Concurfusra* menni, mindazáltal minekelötte meg-nyernék a' Plébánusi hivatalt, keményen meg-visgáltassanak, ha vallyon arra alkalmatosak é vagy sem? és ha az első *Classist* meg nem érdemlik, alkalmatlanoknak tartassanak a' Plébánusi hivatalra.

3.) Az olly Falusi Káplánok, és Kurátok, kik minden segítő Pap-társ nélkül folytatják hivataljokat, ha a' *Concurfuson* minden eleikbe tett kérdésekre első *Classist* érdemlő Feleletet adtanak, tsak a' hatodik, nem minden harmadik esztendőben tartoznak az ujjabb vizsgálás' ki-állására meg-jelenni.

4.) Nem tsak a' Fejedelmi Patronátusi jus alá tartozó, hanem a' *Religionalis Funduson* épült minden ujj *Curatiákban* magának akarja ő Felsőge a' Papoknak ki-nevezését tartani, még az olly tsekélyebb helyeken is, a' hová a' Kormányfzések szoktak az 1786-ban Májusnak 26 dikán költ rendelés szerint Lelki-Atyákat rendelni.

5.) Ezentúl minden Püspöki Megyében ezten-
dönként *Concurfus* fog tartatni.

A' Gömör V. megyei A. Ekklesiák Küldöttyének *Chá-
szár* András Urnak a' Pesti Zsinat előtt el-mo-
datott következő beszéde itt Bétsben sokak-
nál kézről kézre járván, nekem-is kezemre a-
kada, mellyet hogy leg-közönségesebb halzon-
ra fordithassak, Erd. Olvasóim kezekbe adom
az olvasásra :

Inclyta; & Venerabilis Synodus !

Libri Symbolici, ex Formula Juramenti exmit-
tendi sunt quia

1-*mo* Ista Confessio recepta est; quae *Carolo*
V. to exhibita fuit. Quam, si, sequioribus Theolo-
gorum placitis oneraverimus, monente Cardinale
quoque *Pázmány*, Receptionis Beneficio exuimur.
Neque etenim Concordistæ neque Smalcdistæ, ne-
que Epitomistæ, neque Apologistæ, cetera recepti
ánquam leguntur.

2-*do*. Libri illi per Ecclesiam Evangelicam, suo
modo, nunquam acceptati sunt, neque potuerant :
Nam

3-*tio*. Pleni sunt sacrasmis, Fulminibus, atque
Spiritu intolerantiæ, Spiritui Evangelij, Religionis-
que Evangelicæ adverso. Porro

4-*to*. Repugnant Finibus Societatis Civilis.
Cum enim illos, quos, Contrarians tenet sententia,
damnant: Odiis unâ et scissionibus, atque adeo tur-
bationi tranquillitatis publicæ, semina serunt. Et,
quia

5-*to*. Fidem, non tam persvadent, quam im-
perant: Imperium una in Conscientias exercent; et
volunt: ut homo Sobrius, Rationis, Imaginis illius
Dei, usu, se abdicet, & quæ credere nequit, cre-
dere, quia imperatur, debeat. Accedit

6-*to*. Facto adoptionis, Formulæ præsertim
Concordiæ, nos, unionem, quam omnis bonus
optat

optat, impossibilem; eo facto redditurus. Uti namque nullum esse potest, inter Lucem atque Tenebras, Consortium: ita, neque nobis, Unio cum illis, quos Formula hac, atque Articulis Smalcaldicis, damnatum inus.

Incluta, Venerabilis Synodus! Fundamentum Fidei nostræ, est Scriptura Sacra, per Augustanam Confessionem declarata. Cur onerabimus liberas Conscientias, pluribus, credendorum principiis? Principiis, Sophismatum plenis, Charitati adversis, Civili Societati noxiis Spiritui Christianismi inimicis, et perpetua Dogmatica, forte et Civilia Bella, post se tracturis?

Cur onerabimus animas Ministerii? ut pro Symbolo habeat, quod non credit, et credat, quod non potest? Cur adigemus idem? ut, propriis Conscientiis abjuratis, alienam, pro vitæ salutisque norma, adoptare debeat? exque Præcone pacis, Tabula fiat certaminum?

Cur Principiis intolerantibus nostris factis commovemus? ne toleremus alios; qui nuper admodum tolerari cupiebamus, cupimusque?

Ergo ne sinemus? Ut Ministerium nostrum, in Verba aliquot Theologorum juratorum, juret una in scomata, in perennem dissentionem, et inimicitias, Legibus Christi, Humanitatis, Moralitatis, atque Societatis damnatas?

Sufficiat nobis, pro credendorum Norma, Verbum Dei, quod in æternum manet: Sufficiat, missis spinosis, problematicisque, variorum, variis Explicationibus, Augustana Verbum hoc Dei declarans, Confessio. Ita,

Non eggrediemur Synodales Limites, neque Receptionis Leges; Ita, non disrumpemus Charitatis Christianæ Vinculum, Judiciumque, quod Dei est, Deo salvum relinquemus: Ita, honorabilius reddemus, quod vivimus, apud posteritatem Sæculi. Dixi.

meg-erősítése által végződött-bé. Vóltanak olyanok, kik a' béli fájdalmakat szomorúan jelenteni, hogy az Auszriai Udvar 35 esztendőök alatt használván a' Frantziákkal való Szövetséget, éppen akkor akarja őket el-hagyni, midőn nekik leg-nagyobb szolgáltyokra lehetne. Mások azt mondták, hogy mivel most Európában minden más Udvaroknak mozdulásait az Auszriai Ház forgatja, és mi helyest ez az ő Constitutiojokat jóvá hagy-ná, abban azonnal a' többi Udvarok-is meg-egyez-nének: nem vólna tehát semmi egyéb hátra, ha-nem csak egyedül az Auszriai Udvarnak maga vég-ső ki-nyilatkoztatása. — A' Dekretomnak foglal-tja, melly ezen meg-jegyzésekhez képest iratta-tott summáson ez: — „

„ Minek-utánna a' Tsászárr minden Europai Fejedelmekhez 1791-ben Nov. 25-dikén küldött *Circuláréja*, a' Prusziziai Királlyal való minapi Traktá-ja, és magokhoz a' Frantziákhoz küldött jelentő Levele által, az. 1756-dik esztendő béli Frantzia Országgal kötött Traktáját meg-rontotta, és az idegen Fejedelmeket Frantzia Ország ellen háboru-ra akarja indítani, 's minek-utánna a' Frantzia Nemzet, meg-esküvén arra, hogy egy Nemzet Con-stitutiojának meg-változtatásán-is soha munkálód-ni nem fog, a' magájé iránt-is mindenektől ezt ki-vánhatja: ehhez képest Dekretom által e' követke-zendő punktumokat határozza-meg.

1.) A' Király adja tudtára a' Tsászárnak, hogy a' mint Frantziáknak Királlya, csak a' Constitutio által neki adatott hatalom szerint traktálhat a' Frantzia Nemzet nevében minden idegen Feje-delmekkel.

2.) A' Király tégyen kérdést a' Tsászárnál az iránt, hogy ez, mint Feje az Auszriai Háznak, akar é a' Frantzia Nemzettel békeségben és egyet értve élni, 's le kíván é mondani mind azokról az ő Traktájiról, mellyek a' Frantzia Nemzet fő Ura-ságának, függetlenségének és bátorságának meg-ron-tására tzeleznának.

3.) A'

3.) A' Király adja tudtára a' Tsászárnak, hogy ha ezen pontumok felöll Mártz. 1-ső napjáig magát a' Frantzia Nemzetnek tellyes meg-elégedésére ki nem jelentené, ezen ő halgatása, valamint szintén minden halogató, vagy ki-fogó felelete, a' háborúki-hirdettetélének fog tartatni.

4.) A' Király memmél nagyobb serénységgel tegye-meg előre a' hadra meg-kivántató minden kézfületeket, úgy hogy a' fergek a' leg-első parantsolatra indulhassanak.

A' Király a' Nemzeti-gyűlésnek ezen Dekretomára-is csak azon rövid szókkal mondatik a' Párisi Jan. 27-dikén költ tudótítások szerint feleltnek lenni, mellyel már vagy két rendbéli néki nem tettző Dekretomokra felelt, u. m. hogy *meg fogja a' dolgot igen jól fontolni*, — melly feleletét a' Királynak mi módon fogadta legyen a' N. Gyűlés, meg-halljuk nem sokára. — Igen sokan vagynak abban az itéletben, hogy a' Tsászár a' Frantziának ezen felső tomuson irott Dekretomára, azon 21 Batalion Gyalogoktól, és 28 Svadron Lovasoktól fogja a' feleletet el-küldeni, kik rész szerint az indulásra, rész szerint pedig csak az iudulásra való készen állásra, már ki-vették a' parantsolatot.

Az ujjabb hírek szerint igen nagy zür-zavart okoz Frantzia Országban a' *Nádmeznék*, és *Kafének*, hirtelen való drágodása. A' zabolátlan nép fel-tőrészel fenvegeti a' még telyes magazinumokat: ezeknek tulajdonosai pedig, a' N. Gyűléstől kéri a' Törvény által való oltalmat, hogy mint szabad Országban, tulajdonnyaiknak el-adására ne kétele-nitessenek. — „Prézes Uram! — *igy szoll a' Popi-courti Vidék-beli Nemzeti Gárdiából egy Gránátéros és egyszersmind Sz. Domingó-béli vólt birtokos* — én ezen valaha gazdag szigetben, mely már ma talám nints-is e' világon, a' leg-gazdagabb örökséget birtam. Ma már mindenem el-pulztittatva vagon. Utolsó esztendő-béli jövedelmem jó idején hajóra rakattatván, ide az Országba szerentséssel el-ér-

el-érkezett. Ennek mostani közönséges arra tsak 8 Millió: de kevés idő mulva fellyebb fog 15 Millióknál is hágni. — Ezen jóvatskámát a' törvénynek oltalma alá bízom, és egészsz Europa előtt akarom jelenteni, hogy ezt semmi áron még most áruba nem bocsátom, és könnyen meg-eshetik, hogy gyermekeimet-is, kiknek már most semmi egyéb örökségek nintsen, nádmézzel és káféval fogom ki házolitani. En senkitől az övét el nem veszem. Szabad hazafi vagyok. Magazinumaimnak oltalmára magam költségemért fegyveres népet kívánok. „ — Tsak ezen egy környülállásból-is lehet látni, mint folyanak a' dolgok Frantzia Országban.

Brabantzia. — A' *Tongerlói* Abbásnak papi megyéjéből ezen napokban egy néhány szeker puskaporon 's gollyobison kívül 6000 Flintákat kísé-
rének jobb gondviselés alá bizonyos arra ki-
rendelt Ts. és Kir. katonák. Ezen nagy érdemű Isten
szolgája, a' mint tudjuk, a' közelebb le-
tsendese-
dett támodásbán 2 *Rebellis* Regementeknek vala-
tulajdonos Generálisa.

A' *Belgiumi* Komplótnak Korifeuszi már egy néhány izben vonattanak szoross vallatás alá, és egész igyekezetek vliágosságra jött: de a' mellyel mi még, mint tsalhatatlan igazsággal, nem szolgálhatunk. A' közönséges hírek ezt erősítik, hogy a' *Vanderhép* Ageusnél tanáltatott plánum szerint ez lett volna igyekezetek, hogy a' *Brüfzizeli* Polgárok öllék-meg *Februáriusnak* 2-dikán egyedül, egyik a' nállok lakozó Ts. 's Kir. Tiszteket, kiknek forma-ruháikba annakutánna öltözködjének fel a' *Patrioiák*, 's vezessék-ki, a' Ts. 's Kir. Sereget a' *Káizárnyákból* a' *Városon* kívül, az alatt menjenek más *Patrioiák* a' *Közönséges* *Kormányozókra*; *Bender* fő *Vezérre*; és a' *Kormányzék* *Tagjaira*, 's kerítsék kézre őket.

A' *Belgiumi* *Rebellió* alatt egy ugy nevezett *Veros Könyvek* volt a' *Statusoknak*. Ebben valának a' többek között *protokollálva* az akkori *Statu-*

Statusoknak tett költségeik. Mikor a' Rebellió el-múlt, kéz-közt el-tűnt volt ezen *Feres Könyv*-is va-lahová, tálám azért, hogy ne kerülhesen a' jó Fejedelemekek Szemei elejébe. — Minekutánna ezen *Feres Könyv* eise került volna, világosságra jött, hogy az ebben találtató el-tékozlott nagy summáknak laistoma között irva lett volna ez-is, hogy az alatt még o Abbások *Bréddban* mulattanak, egy Printznének Udvari-mestere 100-ezer, Szoba-afz-zonya pedig 25-ezer forintokat kapott volna ajándékba a' Brábántziai Statusoktól és Kafsából, hogy Hollándiában ezen Statusoknak oltalmat szerezzen. — Egy *Hágti* tudóltás szerint ugy jön a' dolog világosságra, hogy ezen hír által a' Hollándiai Hellytartó Hertzezi Ház erőssen meg vagyon bántatva. A' Hertzeg Jan. 17-dikén maga izemélyesen meg-jelenvén a' Hol>Statusok Gyűlésében panaszolta, melly alacsony motsokkal vádoltatnék Hertzeg-néje azzal, hogy az ő Udvari-meliere 100-ezer, Szoba-afz-zonya pedig 25-ezer forintokat kapott volna a' Brábántziai Kafsából, hogy a' Statusoknak oltalmát Hollándiában munkálódja. — A' Hollándiai Statusok a' Hellytartónak méltó panaszja által fel-indítatván, el-végezék, hogy a' mot-sok *Brüszfelben* és *Bétsben* mulató Követtyeiknek, ezen dolog valóságos mivóltának ki-tanulását, meg-parantsollyák, és a' Hertzegnén esett motsok-nak le-mosására szolgáló eszközöket a' Tsázfári Ud-varnál minden módon el-kövefsék.

Német Ország. — Az *Anspach Bayreuthi* Fejedelem bizonyos elztendei summáért végképpen le-mondván a' Frankoniai Kerületben lévő minden örökségeiről, ezen Fejedelemségeket a' Pruszizus Király a' múlt hónapnak 22-dikán, mint leg-köz-lebb való örökösse ezeknek, solenniter el-foglaltatá, és így a' maga birodalmát Német Országon ez által-is jó darabot izélesfitté. — A' Vallás-béli Ediktuma a' Királynak nem kevés zürzavart kezd okozni *Berlinben*.

Konstántzinápoly. — A' Keresztény Városokban még ki nem tanálhatta a' Politzia, hogy lehessen az élelem nélkült szükölködőknek eleget tenni. Egy Despota, ezen leg-könnyebben tud segíteni. A' nagy Szultán bé megy a' minap — némely Levelek szerint Konstántzinápolyban — a' *Moschéba*, vagy Templomba. Valaki hozzá hajit az ablakon egy késsel, hogy keresztül üsse. A' dolognak meg-visgálása után ki-jött, hogy ezen gonosz-tévő élelem nélkül lévén, kéttségben való esésből akarta a' Szultánt keresztül ütni. Néki ezen tselkedetéért feje vétetett: de azonban fel-számláltatta a' Szultán, egészsz Konstántzinápolyban azokat, kik élet módjánélkül szükölködőnének, kik is 20-ezeren tanáltatván, a' Városból ki-küldetének. — Ezen út és mód ugyan, az élelem nélkül szükölködőktől való meg-szabadulásra elég rövid, de csak Konstántzinápolyban jó.

Jáfsziból ezt írják az Orosz és Török békeségnek környülállásairól: — „Az utolsó ülésben, midön azt gondolták a' Török Minisierék, hogy semmi kivánsága nem leszs már többé Orosz Minisier *Besborodkónak*: tsak el-hültek egyszer belé, hogy még húsz milliót kíván, a' hadra tett költségek' némelly részének meg-fordítására. A' Török Minisierék esdeklettek: hadd küldhetnének a' Nagy Vezérhez; de *Besborodko* nem engedte, hanem ke-reken meg-mondotta, hogy ha minden haladék nélkül réa nem állanak az említett summának ki-sizetésére: mindjárt hozzá kezdet ujra a' had' folytatásához. Le szállott ugyan tsak még-is húsz millióról tizenötre; de ugy, ha mind az erről szöllő kivánságnak, mind a' több fel-tételeknek-is tüstént alájok írják magokat a' Török Minisierék. Meglett *Besborodko*' akarátja; de tsak hamar ismét meg vizagztaltattak a' Török Minisierék, mert alig irták neveiket a' fel-tételek alá, hogy *Besborodko* következendő jelentést tett nékiek: „*Az ő Tsászárnéja*, ugymond, *meg-ajándékozza az említett 15 milliókkal*

a' Portát; reménytelen, hogy ez is egy indító ok lesz annak azentúl az Orosz Birodalom barátságának meg-betszolására, 's minden világszerkedésének utódváltására. „ Az első Török Miniser egy ládát a rósa-elfizentzival kedveskedett Gr. Beba-rakának, melyet ez el vett; de azt izente a' Török Minisernek, hogy ő olly drágaságot meg nem tart magának, hanem *Petersburgba* fogja küldeni a' maga Nagy Tsáizárnéjának.

Tudóftás.

Vienne in Tipographia Surdorum et Muterum opus omnibus concionatoribus et animarum Pastoribus sumopere comendandum, sub titulo:

Allgemeines Magazin für katholische Prediger und Seelforger; idioma Germanico imprimunt. Costabit 12. circiter tomulis, de quibus omni mense unus prodibit in prænumeratione pro 40 sz. Prænumeratio accipitur usque ad 7. mensem Martii sequentibus in locis. Polonii apud R. L. D. Cas. Meyer Directorem Seminarii. Magnovaradini apud R. D. C. Gedra. Ungvarini apud R. D. P. Kovits.

Egy hofszas és hőtig tartó Nótáeno:

Meg-vetted, ugy értem János azt a' Várat,

Mellyet immár régen vittál Kolosvárat.

Kölsönös szereket 's áldás száljon rátok,

Ezt kívánnyák *Betsből* a' szives Barátok.